

CENY PRZEMUMERATY:

W Lwowie miesięcznie bez dostawy kor. 7.—
 Z dostawą do domu 8-50
 Kwartalną jednorazową w kraju, woku-
 pując austry i w Austro-Węg. mies. . . 7-50
 Półroczną dwurazową w kraju mies. . . 8.—
 W Niemczech miesięcznie . . . . . 8.—
 Za zmianę adresu dopłaca się 60 hal.
 Cena egzemplarza we Lwowie . 20 hal.
 na prowincyi 24 hal.
 Adres Redakcyi i Administracyi:
 Lwów, ulica Sokola 1. 4.

CENY OGŁOSZEŃ:

Wiersz nonpareilowy jednolamowy lub jego miejsce 30 h. Drobne ogłoszenia po 10 h. za wyraz, tłustemi czcionkami liczy się podwójnie. Nadesłane wiersz nonpareilowy lub jego miejsce 1 K. Po kronice i przed tekstem wiersz nonp. 2 K. Nekrologia wiersz nonpareil. 1 K. Ogłoszenia do „Gazety Wieczornej” dla Austro-Węgier (z wyłączeniem Galicyi i Bukowiny) oraz dla zagranicy przyjmuje wyłącznie Ekspedycya anonsów M. Dukas Nachfolger, Wiedeń, I, Wolzeile 16.

GAZETA

WIECZORNA

wychodzi codziennie o godz. 1 po południu o godz. 6 rano („Gazeta Poranna”)

P. T. Interessantów uprasza się o zgłaszanie w sprawach redakcyjnych wyłącznie między g. 6 a 7 wieczorem w biurze redakcyi przy ul. Sokola 1. 4/1. Receptisów nie zwraca się. — Biura administracyi otwarte codziennie od godziny 6 rano do 7 wieczór. — Telefon redakcyi Nr. 386.

Nr. 4339

Lwów, środa 4 września 1918

Rok VIII

O ścisłe połączenie Galicyi z Królestwem. Hussarek dementuje pogłoski federalist. Koalicya ponawia ustawicznie ataki na Zachodzie!

Rząd sowietów „czuje się sły”?

Przyczyny terroru. — Umocnienie się rządu so-
 wietów przyczyną zmiany orientacyi. — Postu-
 szeństwo byłych oficerów. — Nagłe uwolnienie
 ich z więzienia. — Pogłoski. — Artykuł Buchari-
 na do burżuazy! — Niebyswały ton. — Wątpliwe
 skutki.

(O naszym korespondenta).

Sztokholm, w sierpniu.

Terror rządu bolszewickiego zapowiedziany
 został na skutek powodzeń oręża Czecho-Słowak-
 ów. Ten terror poprzedzał zwycięski pochód
 armii czesko-słowackiej, siejąc wszędzie zrozę-
 dzenie.

Zanim Czecho-Słowacy zajęli Jekaterynburg,
 zarządziły sowiety, żeby mieszkańcy, należący
 do klasy posiadającej, użyci zostali do robót przy
 wybudowywaniu okopów. Przedstawiciele kapi-
 talizmu zostali jako zakładnicy wtrąceni do wię-
 zienia, były korpus oficerski zrejestrowany i pod-
 dany nadzorowi. Ponieważ robotnik uralski, wy-
 bitny kumunista Matyszow został przez białog-
 wardzistów zamordowany, wystrzelano trzy-
 manych w więzieniu jekaterynberskim zakładni-
 ków.

W Permie dokonano masowych aresztowań,
 w Wołogdzie, Kałudze, Jekcu itd. zmuszono bur-
 żuazy do robót fizycznych, w razie odmówienia
 posłuchu zagrożono konfiskatą majątków.

Tak samo postępuje się z burżuazyą w Pe-
 tersburgu i Moskwie. W Moskwie nakazano o-
 próbnian e górnych piater, w których rząd sowie-
 tów umieścił karabiny maszynowe i oddziały
 wojsk, aby w razie rozruchów w mieście stłumić
 je natychmiast.

Tymczasem mnożą się kary śmierci przez
 rozstrzelanie, dokonywane na kontrewolucyoni-
 stach i spekulantach. Ponadto postanowił rząd
 sowietów aresztować wiele wybitnych osób
 wśród burżuazyi i zatrzymać je jako zakładni-
 ków, których w razie rozruchów natychmiast po-
 zbawi się życia. Po godzinie 8 wieczorem nie
 wolno nikomu pokazać się na ulicy bez specjalne-
 go pozwolenia. Rząd dlatego przedsięwziął tak
 ostre środki ostrożności, ponieważ armię całą
 musiał wysłać na front, a „bezpieczeństwo” w
 kraju utrzymywać będą tylko uzbrojone oddziały
 robotnicze.

Tak przedstawiały się stosunki do niedawna.
 Obecnie terror orabi. Przyczyną tego jest to, że

O ścisłe połączenie Galicyi z Królestwem.

Wyniki Zjazdu Krakowskiego.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Kraków, 3 września.

„Gazeta Krakowska” zamieszcza wywiad z
 członkiem Rady Stanu Grotowskim, należącym do
 Ligi Państwowości Polskiej, Grotowski na pytania
 o cel przyjazdu odpowiedział, że dawno już przy-
 jazd taki był postanowiony i że chodziło o to, aby
 politycy warszawscy zetknęli się osobiście z poli-
 tykami galicyjskimi celem ścisłego porozumienia
 się. Z chwilą likwidacyi Legionów potrzeba nawią-
 zania takich stosunków uwidoczniła się jeszcze
 bardziej. Liga Państwowości Polskiej, a mianow-
 cie ta grupa, która jest za ścisłą łącznością Kró-
 lestwa Polskiego z Galicyą, uważa Legiony polskie
 za najsilniejszą spójnię Galicyi z Królestwem. Brak
 tej łączności ujawnił się też zaraz w sposób decy-
 dujący, gdyż chcąc ustosunkować wzajemne inte-
 resy obu zaborów, brakowało koniecznych infor-
 macyi. Sprawa chełmska, oraz proces w Marmar-
 os Sziget nastęrczały trudności do ich należytego
 ujęcia ponieważ (tu cenzura skonfiskowała trzy
 zdania) Rada Stanu w pierwszej sesyi na drugim
 posiedzeniu dała wyraz temu i postanowiła działać
 w sprawie abolicyi procesu (tu cenzura skonfisko-
 wała znowu trzy zdania).

O obradach krakowskich wyraził się pan Gro-
 towski, że miały one charakter prywatny, celem
 wspólnej wymiany zdań. Jedynym wynikiem ich
 jest to, że doszliśmy do wniosku, iż potrzebnem
 jest kontynuowanie takich zjazdów w szerszych

jeszcze rozmiarach, t. j. z udziałem wszystkich par-
 tyi i odcieni politycznych obu zaborów. Obrady
 międzyelne można uważać niejako za krok przygo-
 towawczy do stałego porozumiewania się Kró-
 lestwa Polskiego z Galicyą. P. Grotowski zaznaczył
 przytem, że wszyscy, którzy przybyli z Warsza-
 wy do Krakowa, szczególnie członkowie Ligi Pań-
 stwowości Polskiej, jako jeden z głównych postu-
 latów narodowych stawiają ścisłe połączenie Ga-
 licyi z Królestwem Polskiem.

Współpracę Galicyi w życiu politycznem Poi-
 ski, oświadczył p. Grotowski, uważamy za rzecz
 bardzo cenną ze względu na wyrobienie polityczne
 i doświadczenie konstytucyjne, jakie mieliśmy spo-
 sobność poznać w Galicyi.

Na pytanie, jakby wyglądało połączenie Gal-
 icyi z Królestwem Polskiem i w jakiej formie mia-
 łoby się ono dokonać, odpowiedział pan Grotowski:
 Uważamy, że w tej sprawie powinno nastąpić po-
 rozumienie z decydującymi czynnikami austro-
 węgierskimi.

Na pytanie, co słyhać z kombinacyami polsko-
 niemieckimi, o których czuła się od czasu do
 czasu w dziennikach, pan Grotowski, dał następu-
 jącą odpowiedź: Kombinacje polsko-niemieckie
 na ogół w społeczeństwie polskiem mogłyby liczyć
 na poparcie jedynie tylko u bardzo nielicznych
 osób

Msgr. Ratti rozpoczyna wizytacyę c. k. Okupacyi.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Wiedeń, 3. września.

Wizytator papieski w Warszawie, msgr.
 Ratti rozpoczyna 6. września składać wizyty w

c. i k. Okupacyi. Wizyta ma charakter ściśle kościel-
 ny. Będąc w Sandomierzu skorzysta z zaprosin
 ks. Sapiehy, którego zna od dawnych czasów.
 Odwiedziny u ks. Sapiehy będą miały charakter
 czysto prywatny.

rząd sowietów czuje się obecnie silniejszy. Oto
 koalicya nie planuje większej akcyi w Rosyi, idąc
 za radą Stanów Zjednoczonych, które sprzeci-
 wiają się rozdziałowi sił walczących na froncie
 zachodnim. Niemniej Niemcy, które poniosły po-
 rażkę na froncie zachodnim, nie mogłyby teraz
 wkroczyć z swą armią do Rosyi. Również z
 frontu czesko-słowackiego nadeszły dla sowie-

tów pomyślnie wiadomości. Naogół przekonał się
 też rząd sowietów, że pogłoski o rzekomym spi-
 sku, kierowanym przez byłych oficerów są bardzo
 przesadzone. Na wezwanie rządu 7. sierpnia zgło-
 siło się natychmiast 15.000 oficerów. Rząd wi-
 docznie nie był przygotowany na takie posłuszeń-
 stwo i nie przygotował się nawet odpowiednio.
 Nie miał poprostu dostatecznego umieszczenia

Teatr APOLLO Od soboty 31 sierpnia **POLA NEGRI** w głównej roli w 5-aktowym dramacie p. t. **Chorażczyzna 7.**

Niedługo będziecie mnie szczęście

Dobrocie uzupełnienie programu. Koncert orkiestry filharmonicznej.

dla tak wielkiej ilości osób. Zatrzymano ich kilka dni w koszarach Aleksandrowskich w ogromnie niekorzystnych warunkach higienicznych, poczem razie wypuszczono wszystkich na wolność z wyjątkiem 180 najbardziej skompromitowanych „białogwardzistów”.

Tak nagle uwolnienie zrobiło na ludności ogromne wrażenie i wśród mas zaczęły krążyć pogłoski, jakoby koalicja postawiła rządowi sowiektów ultimatum, żądając uwolnienia natychmiastowego oficerów. Wiele prawdopodobieństwa ma inna wersja: otóż lekarze inspekcyjni skonstatowali wśród uwięzionych kilka wypadków cholery. Zdaje się jednakowoż, że prawdziwym powodem było rozgoryczenie wśród oficerów, będących już od dłuższego czasu w służbie u rządu bolszewików. Oficerowie ci ujeli się za swymi kolegami.

Charakterystyczny jest dla „złagodnienia” rządu bolszewickiego artykuł znamienitego publicysty bolszewickiego Bucharina w „Prawdzie”, kierowany pod adresem burżuazji. Odkąd w Rosji panują sowieci, nigdy jeszcze tym tonem nie przemawiano do burżuazji. Stara się autor rzeczowo argumentować, dlaczego burżuazja nie powinna żądać upadku rządu sowiektów. Otóż

gdyby nastąpił inny rząd, proletaryat, który stoi za rządem bolszewickim odmówiłby mu poparcia. Gdyby zaś rząd sowiektów został stracony z zewnątrz, wówczas nastąpiłby chaos w Rosji tak wielki, jakiego rewolucja jeszcze nie widziała. Burżuazja powinna uznać, że w interesie porządku należy rozpocząć pracę pod dowództwem robotników, a nie pracować przeciw nim.

Artykuł Bucharina został przedrukowany na plakatach i rozwieszony na ulicach Moskwy. Oznacza to, jak wielką wagę rząd przypisywał temu stanowisku Bucharina. Oczywiście, że efekt tej odezwy do burżuazji jest bardzo wątpliwy.

Zresztą trudno też przewidzieć, czy rząd bolszewicki nie sięgnie w najbliższych dniach znowu do terroru. Jedną bowiem z przyczyn, która ułagodziła sowieci — niepowodzenia Czecho-Słowaków, znowu zdaje się zmieniać na niekorzyść bolszewików. Ostatnie wiadomości donoszą znowu o sukcesach Czecho-Słowaków.

(Najnowsze wiadomości o zamachu na Lenina i Urickiego nieznane jeszcze naszemu korespondentowi, mogą być znowu powodem do powrotu terroru, o ile nie stana się początkiem innej ery w Rosji. — Przep. Red.)

Koalicja ponawia ustawicznie swe ataki! Siła oporu Niemców zmalała!

(Depesza własna „Gazety Wieczornej”).

Genewa, 2 września.

„Journal de Geneve” oświadcza, że walki między Skarpą a Sommą rozwinęły się w najwłaściwszą bitwę i że tu od całego szeregu dni powtarzają się ustawiczne ataki wojsk koalicyjnych. Ataki te mimo rozpaczliwej obrony Niemców zyskują ciągle na terenie. W ostatnich dniach — donosi dalej „Journal de Geneve” — stracili Niemcy znowu duży materiał wojenny, zwłaszcza w najbliższej artylerji.

General Foch miał oświadczyć reprezentantom dzienników angielskich, francuskich i amerykańskich, którzy specjalnie przybyli do jego kwatery, że pomimo wszelkich wysiłków Niemców, będzie się starał zadać im taką ciężką klęskę, by nie mogli ponownie nawet próbować kontrofensywy w większym stylu. General Foch wyraził się z najwyższym uznaniem o wojskach walczących przeciwko Niemcom. Każdy żołnierz francuski, angielski i amerykański wie dobrze o tem, że walczy o przyszłość i wolność całego świata. Każdy ten żołnierz jest bohaterem. Wojska kolorowe, które niedawno jeszcze były przedmiotem szyderstw Niemców, spisały i spisują się w sposób świetny. Już dziś zauważyć można, że siła rozmachu Niemców nawet w odparciu ataków cokolwiek zmalała, Niemcy biją się dalej wprawdzie świetnie, ale jest to tylko obrona zrozpaczonego przeciwnika. Jeńcy niemieccy wzięci do niewoli nie zachowują się już tak butnie jak dawniej i nie głoszą z taką pewnością ostatecznego zwycięstwa. Walka — oświadczył Foch — nie doszła jeszcze do swego zenitu. Potrzeba będzie jeszcze olbrzymich wysiłków i ogromnych ofiar, przed którymi kulturalny zachód nie cofnie się, aby uwolnić świat od barbarzyństwa niemieckiego. Walkę doprowadźmy do końca, aby dać światu zwycięstwo prawdy nad kłamstwem dobra nad złem.

Prasa wiedeńska o wizycie Hintzego.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Wiedeń, 3 września.

Dzisiaj przyjeżdża do Wiednia sekretarz stanu v. Hintze z referentami br. Stummerem i ks. Hatzfeldem. Ten ostatni jest referentem dla spraw polskich.

„Fremdenblatt” wita v. Hintzego w artykule wstępnym, w którym zaznacza, że wizyta jego w pierwszej linii dotyczy sprawy polskiej. Rozstrzygnięcie jednak na wiedeńskich konferencjach nie nastąpi już choćby z tego powodu, że nie wezmą w tej konferencji udziału reprezentanci państwa polskiego. „Fremdenblatt” zaznacza dalej, że drugim powodem wizyty v. Hintzego jest sprawa pokoju. Dodaje, że echo, jakie wywarła mowa dr.

Sofia, a zwłaszcza lorda Cecila, jest zjawiskiem uwagi godnym.

„Reichspost” sądzi, że nie jest wykluczone, iż na konferencje wiedeńskie będą jeszcze w dalszym ciągu powołani reprezentanci polscy.

Hintze przedkłada wytyczne swej polityki.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Berlin, 3 września.

Wczoraj o godz. 5 popołudniu odbyło się posiedzenie komisji Rady Związkowej dla spraw zagranicznych. Jak „Local-Anzeiger” donosi, nastąpiła wymiana myśli co do bieżących spraw, między innymi wschodnich, następnie v. Hintze roztoczył linie wytyczne swej polityki i przedstawił się członkom Rady Związkowej.

Hussarek dementuje pogłoski federalistyczne.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Wiedeń, 3 września.

„Zeit” donosi: Br. Hussarek wyraził się wobec posłów, którzy go zapytali o pogłoski co do planów przemiany Austrii w państwo federalistyczne, że wszystkie te pogłoski są wysane z palca. Cała rzecz sprowadza się do tego, że br. Hussarek na polecenie prof. Lammascha

przyjeżdża do Wiednia, aby przedstawić projekt reformy konstytucyjnej i prosi o przestudowanie go. Przyjęcie tego memoriału było ze strony br. Hussarka aktem czystej grzeczności, do niczego nie obowiązującej.

Plany federalistyczne nie mają widoków urzeczywistnienia.

(Depesza własna „Gazety Porannej”).

Wiedeń, 3 września.

„Korespondenz Austria” donosi w sprawie planów federalistycznych, że cała rzecz sprowadza się do bardzo skromnych rozmów. A mianowicie grono osób konserwatywnego przekonania, przeważnie profesorów z prof. Lammaschem na czele, wypracowało projekt konstytucyjny, mający służyć jako prywatny materiał dla

ekspertyzy, którą urządziła komisja Izby posłów. Ekspertyza ta nie wydała jednak jednolitych rezultatów. Niema w tym projekcie mowy o federalicy, natomiast więcej zajmuje się on narodową autonomią przy zachowaniu krajów koronnych. Plany federalistyczne nie mają żadnych widoków urzeczywistnienia.

Lord Lansdowne spodziewa się d skutyl pokojowej!

(„Depesza własna „Gazety Wieczornej”).

Genewa, 2 września.

„Matin” donosi z Londynu: Lord Lansdowne wystosował do lorda Cecila list, w którym wyraził

nadzieję, że jego koledzy ministeryjni zajmą się szczegółowo mową dr. Sofla, i że w ten sposób wywiąże się dyskusja z reprezentantami państw nie-Przyjaćielskich.

Hertling — Kanclerzem pokoju?

(Depesza własna „Gazety Wieczornej”).

Monachium, 2 września.

„Bayrisch, Courier”, będący — jak wiadomo — organem kanclerza hr. Hertlinga umieszcza artykuł, w którym powiedziano, że hr. Hertling miał

znaczny udział w propozycji pokojowej mocarstw centralnych z 12 grudnia 1916 r. Pismo wyraża nadzieję, że historia nazwie kiedyś hr. Hertlinga kanclerzem pokoju.

Po zamknięciu numeru.

Niedola legionistów internowanych w Żurawicy. Dzienniki krakowskie oświadczają, że wbrew różnym doniesieniom okazuje się, iż w Żurawicy pod Przemysłem są jeszcze internowani legionści. Legionści ci przebywają w bardzo fatalnych warunkach. Wolno im tylko wychodzić na dwie godziny spaceru przed południem, o pożywieniu nie ma nawet co mówić. Kontrola nad nimi jest bardzo ostra. Komendantem jest por. Olszewski, który aż nadto dobrze dał się poznać ze swej ostrości.

NADESLANE.

W dalszym ciągu wyświetla

Kinoteatr „MARYSIEŃKA”
(plac Smolki 5.)

psychologiczny, a Konsekwentny 5 aktowy dramat, który obudził wielkie zainteresowanie w kołach inteligencji całego Lwowa

„E”

Szkarłatna litera

w głównych rolach znakomici, porywający artyści **MARTA NOVELLI** i **WERNER KRAUS**.

Koncert orkiestry smyczkowej w całym tego słowa znaczeniu wspaniały. 15607

Odbudowa szkolnictwa w Galicji.

Wywiad z ministrem wyznań i oświaty dr. Madeyskim.

Przyjazd ministra a sprawy szkolne. — Co podwładził dr. Madeyski? — Poglądy min. oświaty. — Sprawa ograniczenia liczby słuchaczy. — Kwestya budynków i nauczycieli. — Stanowisko ministra wobec kształcenia kobiet. — Ochrona zabytków.

Lwów, 3. września.

NADZIEJE ZWIĄZANE Z PRZYJAZDEM MINISTRA.

Szkolnictwo polskie, kształtowane z takim trudem w warunkach ustawicznie niesprzyjających jego rozwojowi w tym stopniu, jak się to dzieje na Zachodzie, a mające mimo wszystko świetne tradycje, było zawsze wielką troską społeczeństwa polskiego, które widziało w niem jedną z ostoi bytu narodowego i całą swoją przyszłość. Dziś u świtu powstającej Polski jedną z głównych myśli budowania podwalin naszego państwa jest właśnie oświata, to też jak nigdy, potrzeba opieki, pomocy i poparcia ciężkiej i odpowiedzialnej pracy nauczycielskiej, oraz opieki dla uczącej się młodzieży. Dlatego też z przybyciem do Lwowa ministra wyznań i oświaty związane były uprawnione nadzieje, że uda się u niego uzyskać wydatne poparcie postulatów szkolnictwa od najniższego do najwyższego. Wszakże minister ten jest Polakiem, a więc i zrozumienie tych potrzeb będzie głębsze i bliższe. Wszakże dziad obecnego ministra Madeyskiego był pierwszym w Austrii Polakiem, który otrzymał tekę ministra oświaty i tyle zdziałał dla kultury polskiej. Ważny ten postępek obecny minister nie objął jako „homo novus“, gdyż przez dłuższy okres czasu był szefem sekcji w tem ministerstwie, a następnie jako reprezentant rządu austriackiego przy general-gubernatorstwie w Lubelskiem, zapisał się trwale swoją chlubną i owocną działalnością w kierunku przedewszystkiem oświatowym.

OBYWATELSKIE STANOWISKO DRA MADEYSKIEGO.

Redakcja „Gazety Wieczornej“, która w programie całej swojej działalności naaczelnym miejscu stawia kwestyę jaknajszerszej pojętej oświaty i ruchu kulturalnego, korzystając z uprzejmości min. dr. Madeyskiego, postarała się u niego o wywiad, który niewątpliwie zainteresuje szerokie koła czytelników. Jak istotnie po obywatelsku odczuwa dr. Madeyski te sprawy, dowodem tego są jego słowa, wypowiedziane do podpisanej w czasie interwju, że „uwaga kulturalną odbudowę kraju za rzecz może jeszcze

ważniejszą od odbudowy zniszczonych gospodarstw.

CZEM JEST OŚWIATA?

— Dawno już, nie mówiąc o Francuzach i Anglikach, zrozumieli Niemcy, czem jest oświata. Kiedy państwo niemieckie jęczało pod ciężarem przeżytego poniżenia, wybrańcy narodu zgrupowali się wokół życia uniwersyteckiego i kółek literackich. Filozof Fichte pozostawił głębokie poszukiwania absolutu i w natchnionych pismach do narodu niemieckiego głosił ideał kulturalnego odrodzenia, Savigny i bracia Grimm w utworzeniu szkół historycznych, we wnęknięciu w najgłębsze źródła ducha narodu, czerpali wiarę w przyszłe odrodzenie ojczyzny swojej. A w czasach zamierzonej przeszłości, kiedy wódz rzymski nad popiołami spalonej Jeruzalem chciał mądrym Ben Akiba podarować miasto, mędrzec zamiast tego zażądał miejsca na szkoły. Jakżeż nierównie wyżej my musimy stawiać tę kwestyę! W obecnej mej podróży z niewymownym bolem przypatrywałem się temu spustoszeniu naszego życia kulturalnego we wszystkich jego przejawach, które dźwisać należy jaknajrychlej do życia i rozkwitu. Wszakże pani wie, że latami skupionej i uporczywej pracy wykwa się ta jedyna tysiącłowa wola narodu, która tylko może uczynić go zdolnym do wyższego posłannictwa.

W słowach tych najlepiej maluje się indywidualność ministra oświaty, który zabiera się energicznie do dzieła, co z radością podkreślić należy

„NUMERUS CLAUSUS“.

Na cały szereg pytań, stawianych w różnych kwestyach kulturalnych, dr. Madeyski starał się dawać odpowiedzi jasne i proste. Z pomiędzy spraw blisko nas obchodzących, wyłoniła się kwestya „numerus clausus“ na uniwersytecie lwowskim, o czem dość głośno było w ostatnich czasach.

— Taki „numerus clausus“ zaprowadzono na wydziale medycznym uniwersytetu wiedeńskiego, a zaprowadza się go tylko w wypadkach wyjątkowych. Wypadek taki zachodzi i we Lwowie. Dotychczas nie zdołałem jeszcze zbadać całej tej sprawy, ale z konferencyj z przedstawicielami Wszechnicy lwowskiej wyniosowałem, że o-

becnie tak ogromny jest napływ słuchaczek i słuchaczy, że ucierpieć może na tem poważnie nauka. W takim n. p. instytucie anatomicznym wskutek nadmiernej ilości garnących się do nauki, nie mogliby oni nawet widzieć dokonywanych eksperymentów. W sprawie tej zasięgnę jeszcze bliższych informacji i będę się starał iść na rękę tak uniwersytetowi, jak i słuchaczom.

REKWIZYCJA BUDYNKÓW I REKLAMACYE NAUCZYCIELI.

— A jak się przedstawia rzecz naprawdę piekająca, t. j. rekwiżycya budynków szkolnych i sprawa reklamacyi nauczycielskich?

— Jest to jedna z najważniejszych trosk moich Wien dobrze. Ile nauka cierpi na tem, dlatego też dołożę wszelkich starań, by o ile to tylko możliwe, sprawę tę rozwiązać po myśli szczególnych żądań społeczeństwa i ogółu nauczycieli. Przedwstępne kroki poczyniłem tu na miejscu w sprawie gmachu Politechniki i kilku innych uczelni. Interweniując u władz wojskowych, Mogę wyrazić nadzieję, że starania te choć w części zostaną uwieńczone pomyślnym skutkiem. Pomoc musi być szybka i skuteczna, gdyż nauka tu specjalnie we Lwowie, tyle zniekałym powiększaniem bardzo cierpi.

Druga kwestya, wymagająca jak najenergiczniejszych równie jaknajszybszych starań, to kwestya reklamacyi nauczycielskich. Doskonale zdajemy sobie wszyscy sprawę, że cyfra 12.000 służących jeszcze w wojsku nauczycieli, co podnoszono z naciskiem na ostatnim Zjeździe Nauczycielstwa w Krakowie, jest prosto przytłaczająca. Pociąga to za sobą nadmierny wysiłek tej reszty dzielnego nauczycielstwa, która trwa na posterunkach, uginając się pod brzemieniem pracy. O ile tylko będę mógł, ze wszystkich sił dążyć będę do tego, aby ten katastrofalny stan przedstawić w odpowiednim miejscu w należytem oświetleniu i zaradzić mu jaknajwydatniej.

KSZTALCENIE KOBIEC.

W ustach interweniującej musiało naturalnie zrodzić się pytanie, jak się przedstawia kwestya kształcenia kobiet.

— Charakterystyczny objaw można zaobserwować, że z chwilą wybuchu wojny liczba studujących znacznie się podwyższyła. Dopiero długotrwałe przewlekanie się wojny i brak męskich rąk do pracy spowodowało, że liczba ta cokolwiek zmalała. Zasadniczo jestem za daniem zupełnej swobody w kształceniu się kobiet, może jednak się nie mylą, że ta hyperprodukcya, jeśli tak można powiedzieć, wykształcenia średniego i wyższego, może stworzyć nowy typ niejako proletaryatu wykształconych kobiet, które nie

JAN SAS ZUBRZYCKI.

3

PAMIĄTKI NA "ODOWE W PODHORCACH.

(Ciąg dalszy)

Kiedy wojska austriackie zajmowały już zamek, wtedy mimo starań i nalegań ze stron różnych, ani się nie śniło nikomu, aby wydać rozkaz zasadniczy, z góry wyłączający jeżeli nie cały gmach, to przynajmniej sale ze zbiorami od pomieszczenia załogi. Samo Towarzystwo opieki nad zabytkami we Lwowie po licznych posiedzeniach wydziału wystosowało rozliczne pisma: do Wydziału krajowego, do namiestnictwa, do wielu osobistości najwyższej stojących w Wiedniu, do Centralnej komisji dla utrzymania zabytków itd., lecz niestety! pisma te jakakratnie powtarzane jak nie doczekały się odpowiedzi, tak nie przyniosły skutków pożądaných. Tymczasem w braku zarządzenia odpowiedniego działało się samoczynnie, że zoldactwo nietylko chwilowo, lecz co gorsza „na stałe“ rozsiadywało się po świetlicach najpiękniejszych i najbogatszych w Polsce, a pewnie jednych z najdroższych w Europie.

Był to korpus piąty węgierski, który aż do marca 1918 roku przebywał w zamku Stan, jaki te, raz dopiero co oglądaliśmy, pochodzi bezpośrednio z czasu ostatniego, po opuszczeniu murów przez wojsko

To też wrażenie najpierwsze po przekroczeniu progu uderza boleśnie widza, wskutek rumy tej, jaka odnosi się przeważnie do ścian i posadzek, a także do opróżnienia wnętrza ze sprzętów i obrazów.

Wszędzie kurz, błoto, śmiecie i gruzy, albowiem przybysze gospodarowali po swojemu.

Stawiali piece, kuchnie, drzwi zamuroywali, a przepierzanki rozmaite wprowadzali. Gdzieś tam obraz pozostał jaki, ale razi przykro nieladem otoczenia, jakby doprawdy rama ta skośnie przechylona miała być oznaką widomą bólu i smutku, przyemożnie rozsiadłego.

Wisi tak w sieni wstępnej obraz Jana de Baana. W innych pokojach, na dole, mieszkalnych, widać wizerunki dragonii polskiej — twarze rumiane i czerstwe, pełne siły i odwagi, dziwnie rażą wobec zniszczenia, któremu zapobiedz nie mogły. Czy obrazy te dadzą się uporządkować, trudno przewidzieć, bo część ich tutaj, część w księżnicy na dole, rozprószona, a reszta może w składzie na II piętrze.

Co do namiotów po części tureckich, wyjaśnić trzeba, że wszystkie największe i najcenniejsze są już w Gumniskach, zatem jeżeli ich tu na dole brak, to tylko czasowo. Wiemy, że od dawna wielką ilość namiotów tu przechowywanych uważano wyłącznie za zdobycz na Turkach i dla tego wszystkie nazywano tureckimi. Część znaczną ich wywiozła niepotrzebnie i z wielką szkodą dla kraju Konstancya Rzewuska do Rzymu — gdzie splonęły niestety w pożarze pałacu. Reszta pochodzi istotnie z czasów Sobieskich i Rzewu-

skich, lecz niekoniecznie pochodzą one muszą jedynie z lupy, wszak bohaterowie ci także wybierali się na wojnę z przygotowaniami własnymi, zatem mogli mieć namioty własne, domowe. Z powodu tego namiotów największy, do niedawna za własność wezyra uchodzący, był niezawodnie przybytkiem króla Sobieskiego z czasów Kara Mustafy. Dwa namioty z pod Chocimia nie mogą być również tureckimi, wszak same herby „Krzywda“ to potwierdzają. Jeden z nich stał w pokoju stołowym, niegdyś ze sieni przechodniej urządzonym, czerwono-zielony. W gabinecie po ręce lewej od jadalni pozostała część ścian namiotowych — reszta, jak już wspominaliśmy, jest w Gumniskach. — Oby bez uszkodzenia powróciły one jak najprędzej i w całości na miejsce przeznaczenia.

Pierwsze piętro zajmuje nas najbardziej, dlatego poświęćmy mu słów nieco obszerniejszych. Przy wstępie z ganku oszklonego do przedpokoju, tuż przed Salą Rycerską, uspokaja nas widok obrazów, tak jak wisiły, z małym uszczupleniem. Jest na miejscu obraz naśladowujący pierwowzór Rubensa z przedpokoju Sali Żółtej „Samarjtanin“. Ocalał strop piękny, ramowany — z malowidłami Jana de Baana. Stoj również, nieuszkodzony na szczęście, piec kaflowy, w zamku najstarszy — z początku XVII. w., biało-niebieski.

Salą Rycerską nie posiada, ponieważ, jak już wspomniałem, wszystko wywieziono do Gumnisk.

(C. d. n.)

będą mogły znaleźć odpowiedniego stanowiska, jak się zresztą rzecz ma z hiperprodukcją w gimnazyach, a ciągle jeszcze niezrozumiałym wykształcenia fachowego naszej młodzieży. Wśród mężczyzn, jak i wśród kobiet należy popierać zdrową myśl przygotowującą do dalego szeregu rzemiosł, handlu i przemysłu, które tylko tym sposobem mogą się podnieść na wzór innych krajów.

OCHRONA ZABYTKÓW.

Znając z opowiadań żywe interesowanie się dr. Madeyskiego rozwojem sztuki plastycznej, zwróciłam się z zapytaniem w kwestyi naszych muzeów, Towarzystwa Sztuk Pięknych i spraw zabytkowych.

Pan Teufel znowu enuncjuje się.

Lwów, 3. września.

Już wczoraj donosiliśmy o liście wystosowanym przez posła Teufela do prez. ministrów Hussaraka. Teraz nadchodzi bliższe szczegóły tej wszechniemieckiej enuncjacji.

Oto p. Teufel przypomina mu przyrzeczenia złożone przed głosowaniem nad prowizoryum budżetowem posłom Wolfowi i Pacherowi, Brzmiały one następująco: 1) Rząd utworzy sąd obwodowy w Trutnowie; 2) Do 1 września zamianowani zostaną starostowie okręgowi w Pradze i Litomierzach; 3) Do stycznia nastąpi utworzenie reszty starostw okręgowych; 4) Wyda się rozporządzenie dodatkowe, spełniające narodowo-niemieckie żądania w sprawie podziału na okręgi; 5) Powstanie sąd powiatowy w Grulich; 6) Rząd przeprowadzi podział komisji administracyjnej kraju na sekcje (narodowe), nie miażdżąc marszałka kraju i to w 3 do 4 tygodniach; 7) Nastąpi natychmiastowy podział powiatów skarbowych, karnych i sądowych i wreszcie 8) podział dyr. poczt i telegrafów, kas zaopatrzenia dla sierót, wdów i inwalidów, organizacji żywnościowych i administracyjnych.

Żadne z tych przyrzeczeń (prócz stworzenia sądu w Trutnowie) nie zostało spełnione, nato miast rząd dopuścił do ogłoszenia wiadomości o planowanej federalizacji Austrii i dopiero pod naciskiem Niemców zdobył się na nie mówiące deiment. Tem samem zostawił on otwartą drogę dla wszelkich „federalistycznych możliwości”, co oznacza zupełne odjęcie znaczenia paktowi z Niemcami.

Teufel zarzuca dalej premierowi, że zezwala na agitację czeską i pld.-słowiańską i że nie idzie po linii wskazanej przez dra Seldlera. W końcu przypomina raz jeszcze obietnice, poczynione radykałom niemieckim i żąda ich spełnienia.

Hr. Andrassy o możliwościach pokoju.

Cele wojenne koalicji przeszkodą pokoju. — Państwa centralne dążą do „status quo”. — Dlaczego mocarstwa środką są zwolennikami pokoju? — Trzy prawdy hr. Andrassy'ego. — O konsolidacji wewnętrznej i wierność sojuszową. — Przeciwni wszechniemcom i defaitystom. — Jak ma wyglądać taktyka państw centralnych?

Lwów, 3. września.

W „Neue Freie Presse” znajdujemy artykuł hr. Juliusza Andrassy'ego „o możliwościach pokoju”, o którym wspomnieliśmy już we wczorajszych telegramach.

Jakież są najważniejsze przeszkody na drodze do osiągnięcia pokoju?

— Słyszałam, że Ekscelencya w czasie pobytu swego w Lublinie rozwijał i w tym kierunku energiczną działalność?

— Staralem się przede wszystkim o umiejętną konserwację naszych zabytków, gdyż jest to również sprawa doniosła. Dlatego też śledziłem i śledzę z zainteresowaniem pracę naszych konserwatorów, której chce być pomocnym. Co się tyczy Tow. Przyj. Sztuk Pięknych we Lwowie, to wiem, jak istotnie potrzebuje pomocy i tej pomocy, naturalnie, mu nie odmówię. W jaki sposób pomódz artystom, jak postarać się, aby praca ich znalazła jaknajszersze pole, będzie również w programie całej mojej działalności.

J. Walicka.

Hr. Andrassy udowadnia, że przeszkód tych doszukiwać się należy w celach wojennych koalicji. Jak długo bowiem nie zapadło wojskowe rozstrzygnięcie mógłby pokój być urzeczywistniony tylko w razie zrzeczenia się aneksyjnych wojen. Państwa centralne dążą do przywrócenia „status quo” i zapewnienia sobie warunków pokojowego rozwoju. Wyjątek stanowi w ich obozie tylko Bułgaria, pragnąca zjednoczenia narodowego. Inaczej koalicja. Wystąpiła ona do wojny w celu zmiany dotychczasowego stanu rzeczy i osiągnięcia nowego ugrupowania terytorjalnego.

Państwa centralne, chcąc tylko przywrócić „status quo”, są więc czynnikiem pokojowym. Do kroczenia po linii tej skłania je zresztą fakt, że w wojnie ryzykują całą swą przyszłość i że sam rozkład sił (Der rohen Kräfte) jest dla nich niekorzystny. Rzecz jasna, że są one skłonne do zaprzestania wojny przed rozstrzygnięciem.

Koalicja wciąż jeszcze mówi o zgnieceniu przeciwników i walce do ostateczności. Wśród ludów jej istnieją jednak mniejszości, które odpowiednio wzmocnione mają — i to nawet na drodze nierewolucyjnej — skierować ją na drogę pokoju. Wzmocnienie tych mniejszości leży częściowo także w rękach państw centralnych. Powinny one postanowić starać się rozpowszechnić trzy tezy, uważane za racjonalne przez hr. Andrassy'ego.

Brzmiały one: 1°) Państwa centralne są nie do pokonania, a wszelkie próby podobne osłabia katastrofanie obie interesowane strony. 2°) Mocarstwa środką dążą do pojednawczego (billigen) pokoju; 3°) Po zawarciu pokoju gotowe są one zgodzić się na taką racjonalną reformę prawa międzynarodowego, która daje bezpieczeństwo stałych pokojowych stosunków.

Ideę zakończenia wojny służy także wywołanie świadomości o wewnętrznej spójni wśród ludności własnych krajów. Dlatego musi być celem polityki centralnej konsolidacja wewnętrzna, do której dążyć należy przez odpowiednie reformy (n. v. na rzecz robotników).

Dalszym punktem programu musi być stwierdzenie, że między sojusznikami niema rozdzźwięków. Pewne fakta, które zdawały się o czem innym świadczyć, osłabiły znacznie pozycję państw centralnych.

Należy uprawiać politykę pokojową. W tym celu zważać się też musi wszechniemieckich aneksjonistów zaciemniających opinię. Ale z drugiej strony metoda narzucania się z pokojem jest szkodliwą. Niechaj przeciwnicy nie sądzą, że ustrój nerwowy obozu centralnego jest już zniszczony.

Nie stawiając żadnych nowych propozycji pokojowych, powinno się wyrazić jasno wolę rozważania wszystkich umiarkowanych projektów, jakie ze strony koalicji wyjdą.

rodów wykazuje, że w Europie źle rządono. Teraz albo obmyślą ludy nowe metody rządzenia, albo stary świat zbankrutuje. Już teraz doczekają się Europa w oczekiwaniu się Ameryki i Azji. „Handweg von Europa!” (Przez z rękami od Europy!) powinno być hasłem rozsądnych Europejczyków.

Muszą też oni, czy chcą, czy nie chcą rozpocząć rozbrojenie, skoro im stan zbrojny grozi zagubą. Do rozbrojenia konieczny jest układ między narodami, dający prawną opiekę, wspólną ochronę i wspólne środki wykonawcze. Ludzie dzisiejsi mają wstręt do masowego przelewu krwi, spowodowanego przez wojnę. Kto więc nie przyłączy się do próby zawarcia kolektywnego układu narodów, uważany będzie za burzyciela pokoju. Oby nigdy Niemcy tej roli nie odegrali, do której przeznacza je koalicja.

Posel Hausmann nawiązuje do przemówień dra Solfa i ks. badeńskiego Maksa i zwraca się z oskarżeniem przeciw byłemu kanclerzowi Michailowski, który jesienią 1917 r. wzniesł zarzucie w szczerość stanowiska Niemiec i obudził brak wiary w koalicjantów. Belgia, której sprawę przed rokiem postawiono niejasno — musi być przez narody wspólnie reaktywowana. Przez cały rok pozwalano „partyi ojczyźnianej” psuć opinię publiczną.

Mowca wzywa kanclerza Hertlinga do energii przeciw dyletantom partii ojczyźnianej. „Partya ojczyźniana jest jak atleta popisujący się na jarmarku: w rękę trzyma 100 kilogramową wagę — w papendeklu, a pod trykotem cielistym nosi paszk rupturowy”.

Na zakończenie poruszył jeszcze mowca sprawę reformy wyborczej w Prusach, twierdząc, że Niemcy powinny uczynić wielki krok ku demokratyzacji.

Mały felieton.

FELIKS UJEJSKI.

O, OCZY NASZE...

I.

O, oczy nasze, o nieszczęsne oczy, wyście widziały za dużo, za dużo i krwawe łuny powieki wam mrużą, a widmo śmierci żrenicę wam mroczy.

Ogniem świat płonie i we krwi się broczy, czarnej posoki zalany kałużą — a oczom noce tak dłużą się, dłużą, że słońce zapomną wśród mroków roztoczy. —

Oczy schylone nad tą czarną krużą, z której nam napó! czas okrutny toczy, znać że już losy światła wam nie wrózą

Wierzym, że słońce tam za nami kroczy, blasków potęgą zawładnąć nad burzą — wyście zmartwiały na blask, nasze oczy.

II.

A przyszłość ujrza oczy, które śmiało spojrzeć się ważą w łun czerwień, pożary i w mąk otchłanie jak plekielne kary, w których skazańcy własne szarpia ciało.

Nam trzeba oczu orla ponad skałą, oczu, co patrzy wprost w słoneczne żary i pija światło wprost z niebieskiej czary, chociażby ziemię mrok ogarnął całą. —

Oczu, co widzą przez bólu otchłanie i mąk przepaści i ofiarne łuny, przez nieszczęść gromy i przez klęsk pioruny.

dalekie świty i dziełów zaranie, zapowiedziane poprzez wieszczów struny zmartwychpowstania przenaświetszej łuny!

„Ludy mają już wstręt do masowego przelewu krwi”.

Świat stanął w punkcie zwrotnym.

(Od naszego korespondenta).

Berlin, 1 września.

W miasteczku Onstmettingen przemawiał o- negdaj poseł Hausmann, należący do wrtemberskiego postępowego stronnictwa ludowego. Li-

cznie zebrani wyborcy słuchali z zajęciem wyw- dów posła Hausmanna, który mówił o wojnie i pokoju. Zaznaczył on, że świat stanął w punkcie zwrotnym. Nienatura ność czteroletniej wojny na-

NADESLANE

Nadw. TECHNIK-DENTYSTA

1367 Jęgo król. Wysokości księcia Jaima z Madrytu

B. BERGER

LWÓW, KAROLA LUDWIKA L. 7, II. PIĘTRO.

Epidemia „zwłazków“.

Belgia i Luksemburg.

(Od naszego korespondenta).

Berno szwajc., w sierpniu.

W jednym z ostatnich numerów „Bundu“ znajduje się artykuł „luksemburskiego Belga“, w którym autor przedstawia stosunek Belgii do Luksemburga. Autor dowodzi, że Belgowie zawsze interesowali się małym kraktem luksemburskim i w wojnie obecnej współczuli z nim, gdyż los jego jest tak bardzo podobny do belgijskiego.

Nie można się dziwić tym uczuciom, które opierają się na wspomnieniach wspólnej doły w r. 1830, kiedy to oba narody walczyły razem o wolność. Wówczas to nie szanowano jeszcze prawa samostanowienia narodów o sobie i rozdzielono oba narody.

Te uczucia belgijskie dla Luksemburga nie mają wcale cech aneksjonistycznych, ani też rząd belgijski nie żywi podobnych zamiarów. Należałoby jednak, aby oba narody zbliżyły się do siebie, a to z przyczyn wielorakich, których podstawą pokrewieństwo obu nacji, a następnie interesy polityczne, gospodarcze i wojskowe. Taki związek leży w interesie nie tylko Belgii i Luksemburga, ale i przyszłego pokoju europejskiego. Im ściślej bowiem złączą się małe państwa europejskie z sobą, tem pewniejszą jest rękojmią przyszłego pokoju.

NADESLANE.

EDMUND ŻYCHOWICZ ARCHITEKT KONC. BUDOWNICZY

przyjmuje do wykonania plany odbudowy wszelkich budynków, dworów i pałaców, plany nowych budowli oraz kierownictwa budowy. 1894

L.WOW, UL. ZYBLIKIEWICZA 8.

Spór o defaltyzm Romain Rollanda.

Absolutyzm niemiecki zniszczyć mus; niemiecka rewolucya. — Wojnę należy dalej prowadzić. — Szwajcaryja zachodnia przeciw Rollandowi. — Książka pani Izabelle Debran. — Odpowiedź w „Cahiers du Carmel“.

(Od naszego korespondenta).

Genewa, w sierpniu.

W ostatnim zeszytcie (19. sierpnia) czasopisma szwajcarskiego „Wissen und Leben“ podaje H. Fernau szczegóły swej rozmowy z znakomitym pisarzem francuskim Romainem Rollandem. Romain Rolland oświadczył, że jest do głębi duszy republikaninem, a rzucano na niego kalumnie defaltyzmu i germanofilstwa jedynie dlatego, że nie chwalił bez zastrzeżeń wszystkich urzędów francuskich i amerykańskich, czyli dlatego, że był prawdomówny. Najbardziej bowiem nienawidzi Rolland pruskiego absolutyzmu i pragnąłby, żeby go zniszczyła rewolucya niemiecka. Dzieła uwolnienia niemieckiego narodu dokonać jednak mają sami Niemcy, a wtedy możnaby zawrzeć długotrwały pokój z demokratycznymi Niemcami. Ponieważ jednak dotychczas nie wybuchła rewolucya niemiecka, należy energicznie dalej prowadzić wojnę. Zdaniem Romaina Rollanda dla zniszczenia militarizmu potrzeba więcej niż jednego zwycięstwa, każde bowiem zwycięstwo militarne kryje w sobie niebezpieczeństwo dla wolności. Zwycięstw w ciągu 8 dni może najrozsądniejszych demokratów przerobić na aneksjonistów. „Jako Francuz i demokrat — mówi Rolland — nie życzyłby mi ojczyźnie roli Prus“.

Rolland uchodzi za defaltystę a surowe jego krytyki pokłóciły go prawie z wszystkimi stronnictwami. Biorą mu za złe, że nie pochwała nienawiści do Niemców, tzw. „bochomanii“, i w Szwajcaryji zachodniej w ostatnich czasach wiele głosów podniosło się przeciw Romain Rollandowi. O i w Genewie wyszła książka pani Izabelle Debran (prawdziwe nazwisko Hildebrand) p. t. „Monsieur Romain Rolland, initiateur du defaltisme“, w której przedstawia francuskiego pisarza jako przyjaciela Niemców, należy bowiem do niemieckiego związku „Nouvel Vaterland“, ponadto zapewna autorka, że Rolland w Szwajcaryji prowadzi tajną agitację i podburza do niepokołów. Na wszystkie zarzuty odpowiedział Charles-Baudouin w „Cahiers du Carmel“ artykułem „Romain Rolland calomnie“. Głos w tej sprawie zajęły również niemieckie dzienniki w Szwajcaryji w zamiarem oczyszczenia opinii Rollanda który może większem uznaniem cieszy się w Europie środkowej niż we Francji.

NADESLANE.

DZIEWCZE Z FABRYKI

Nowy program od poniedziałku 2 września
Kino Nowości

„O bryndzy urzędniczej“.

Lwów, 3 września.

(x) Niejednokrotnie już podnoszono w różnych piśmiech, że przyczyną drożyzny jaka obecnie panuje jest upadek wartości pieniądza. Twierdzenie to stało się już maksymą. Są jednak ludzie, którzy na tę sprawę inaczej się zapatrują. Do tych przede wszystkim należą klasy społeczeństwa, które „orbi et urbi“ krzyczały, że są wyzyskiwane.

Wczoraj, właśnie spotkałem się z jednym znajomym wieśniakiem „ludowcem“ z pobliskiej wioski Lwowa i rozmawiając na ten temat usłyszałem takie zdanie:

Skarżą się ludziska, że jest drożyzna. To jest nieprawdą. Na to mam dowody. Proszę posłuchać. Dawniej, przed wojną, chcąc kupić parę butów, musiał człowiek sprzedać cielę i jeszcze musiał coś dolożyć, by mieć buty. Obecnie, podczas wojny sprzedaje cielę i mam nowe buty! Jabym nawet powiedział że teraz jest taniej, aniżeli przed wojną. I na to mam dowód. Przed wojną, dostarczając „mleko“ na miesiąc do domów prywatnych, człowiek nigdy poza umówioną kwotę nie dostał. Dziś, podczas wojny przeciwnie. Prócz należnej zapłaty za „śmietankę“ dostaje się jeszcze tytoń, cygara, cukier lub co innego, co człowiekowi jest na wsi potrzebne, a czego nie może tak łatwo dostać.

Na tem rozmowę musieliśmy zakończyć, gdyż gospodarz wioząc na furze ziemiaki został wprost obciążony przez kupujących.

Pożegnawszy się ze starym znajomym, zacząłem nad tem myśleć, co przed chwilą usłyszałem. W końcu jako urzędnik, przyszedłem do tego przekonania, że władze nasze opierają się na podobnych wywodach, jak powyższego gospodarza i dlatego nie podwyższają płacy urzędnikom. W ten sposób przysługują się one naszemu krajowi bardzo, bo popierają przemysł krajowy, fabrykując na wielką skalę, bez najmniejszych kosztów. „bryndze urzędniczej“

JULIUSZ KADEN - BANDROWSKI

Ł U K.

POWIEŚĆ.

(Ciąg dalszy).

Odbiło mu się nagie. Czuł straszliwą mękę pragmenia. Teraz zrozumiał, widząc gdzie jest i co go otacza, — że umrze...

Umnę za Ojczyznę i Wodza! Dlatego leżę w spiżarni, — dopowiedział sobie szeptem.

W tej chwili wybuchł w nim płomień niepohamowanego oburzenia — i krzywdy.

Cisnęli go już tak na śmietnik, do lamusa, do śpichlerza, — między worki żydowskiego magazynu. Przypomniało mu się niebieskie powietrze dzieciństwa. Złotymi literami wypisano przez sifia, czerwony: Ali Baba. Worki złota. Worki turkusów i opali.

Przyglądał się z zażartą ciekawością białym żywotom worków wieńczonych stożkami równo nasypanego ziarna. Kukurudza, fasola, bób, owies, groch...

Nazwy te przewracały się po głowie Zatorskiego zażywnym ciężarem niesłychanego zdrowia...

Tak, tak. — teraz kończył u żyda w spiżarni. Na oknie, ustawione w piramidkę, widniały jakieś jabłka. Skąd, — skąd? Rumjane i ich policzki świeciły dotknięciem światła.

Po co — gdzie on z tem chodzi?

Nie chciał tej myśli, żeby za Ojczyznę i wodza. Liczył oczyną ziarnka, badał dekoracje ścian, czeplął się sinego spojrzenia sęków. Naprzeciw na hakach, tuż nad okienkiem wisiały kitszki, kiełbasy i szynki.

Właśnie nie oderwie stamtąd spojrzenia do samej śmerci, będzie patrzeć między świńskie pozostałości...

Zamknął oczy. Wolał słuchać. Obok mówili w gorączce. Uzmysłowiła mu się z namiętną energią straszna bezsilność słowa, — rodzice. To słowo odeszło już gdzieś w przestrzeń nadaremnie!

Przez małe szyby okienka leciał śnieg, jak pierze.

Zatorski jak najcieplej życzył temu zimnemu przebiegowi nicości, za którym gubiły się jego oczy, wśród plotów, ruder i przybudówek gospodarskich.

Cóż tu było widać? Nic.

Płot. — Małe drażki powleczone zielonym futerkiem pleśni, zbite do kupy listwą poprzeczną. To jest płot.

Stare, odwieczne uczucie tkaniny drżało w Zatorskim. Tylko, że to nie jest oryginalne! To mu ktoś opowiadał.

Między słupkami płotu, na dole i na górze. Między słupkami drewniakami, — nie powietrze i nie nic — a jakaś równość.

Drabina, przystawiona do otwartego strychu Drabina. Małe jej stopnie stawały się przyczyna

niewysłowionego wzruszenia, ziotu drobnych i nadziejskich zarazem nadziei.

Cóż może iść drabiną? Nie liczył, bo szło coś pewnego. Po drabinie wznosił się i zstępował nie powietrze, — lecz równość.

Lzy mu się zbierały na widok tych stopni, coraz wyższych, coraz niższych, przedzielonych światłami powietrza...

Obok drabiny złoty mur kilku sągów wielkich łupek drewnianych. Chciałby, żeby się o siebie potarły, żeby wydały głos... Zaś między łupkami, w szczelinach, brązowo-czarne powietrze.

Zapatrzone oczy Smolarskiego budowały jakieś mieszychane porównanie tego wszystkiego, do nieba, do ziemi, z wielkim sagiem drzewa, niby ogromnym piastrem miodu w pośrodku...

Doznawał uczucia nieopisanej skromności na myśl o tych sękach drzazgach, słojach, włóknach... Że tak są niezauważone, — a tak własne...

Dalej za szopą grządkki... Jedna, druga, trzecia... Zrobione, wywrócone, odgródzone, znów zrobione — i tak najwłaściwiejszym krokiem dziewczynj mary aż do samego pola...

Dalej za szopą, za zakamarkem, przytulonym do jakiejś ściany... Cóż może być więcej, jak być mierzem i być przytulonym do wszystkiego...

Dalej widać twarde pieszczęte górskich przelazów, chudą pierś pół srokatych i mostek nad strumykiem...

(C. d. n.)

NADESZLANE.

Kinoteatr „Falamorgana”

pl. Maryacki 1. 10. 15609

(wchód od ulicy Wałowej)

wyświetla od wtorku 3 b. m. aż do odwołania prawdziwy romans dramatyczny w 4 akt. Franc. Hofera p. t.

NIEZWYKLI LUDZIE

Zakończy program bajeczna 2 akt. komedia z niezrównaną artystką **Dorą Welxler** w gł. roli

ZAWADYKA

Orkiestra salonowa o artystycznym zespole.

SPECIALISTA CHOROBY SKORNYC I WENERYCZNYCH

Dr. BERGER

Lwów, ulica Sykstuska 1. 15. 1342

Dentysta Dr. F. GRUBER

STANISŁAWÓW, BIELOWSKIEGO 8.

TECHNIKA W ZŁOCIE, PLATYNIE, KAUCZUKU 15583

Irena Rużycka

lekcje śpiewu solowego. Zgl. 3-4 pop. Dwernickiego 42. 2041

Dr. EMIL DAWIDOWICZ

ordynuje od 11-12 i 3-5 w chorobach wewnętrznych i kobiecych ul. Zimorowicza 1. 5. 1097

Szkoła i zakład pisania na maszynach

H. MELLER, pl. Smolki 1. (róg Kościuszki) 2201

Zakład dentyst. Dr. Zygmunta PILECKIEGO mostki, koronki, roboty kauczukowe, wyjmowania zębów bez bólu. 2209

LWÓW, ul. Batorego 1. 4.

Dr. MAKS JONAS

powrócił i ordynuje w chorobach chirurgicznych AKADEMICKA 11 parter. 15617

Dr. CELESTYNA HELLER-JONASOWA

powróciła i ordynuje w chorobach kobiecych i położnictwie AKADEMICKA 11 parter. 15616

Dentysta KREMER powrócił

przyjmuje jak zwykle ul. Kochanowskiego 16. 2174

Adwokat Dr. Edward GALL

prowadzi kancelaryę we Lwowie Kraszewskiego 7. 2169

INSTYTUT lekarski -kosmetyczny usuwa wagner, pryszczki, brodawki, blizny, zmarszczki i włosy z twarzy. Masaż ręczny i elektryczny odmładzający i wydelikatniający skórę. Leczenie włosów i farbowanie. Dr. PILECKI Batorego 1. 4. 2210

Przez c. k. Radę Szkolną krajową koncesjonowana Szkoła muzyczna 2115

SABINY KELLENBRUNÓWNY

przyjmuje wpisy uczniów przy ulicy Skarbkowskiej 1. 35.

P. T. Prenumeratory

„Gazety Wieczornej”

nabywać mogą w Administracji przy ul. Sokoła 4 bilety do „Kina Nowości” przy ul. Karola Ludwika 5 na I. miejsce po znacznie niższej cenie.

Rozwody u ptaków.

Związki monogamiczne u ptaków. — Czas zawierania małżeństw. — Wierność małżeńska. — Rozwody.

Lwów, 3 września.

Pożycie „małżeńskie” ptaków zupełnie podobne jest do ludzkiego; „ustawowe” małżeństwo, które przeważnie wśród nich panuje, jest związkiem dożywotnym i monogamicznym. Kruki, sroki, gołębie, wróble i wiele innego ptactwa, wszystko to żyje w monogamii, gdy zaś nadejdzie czas odlotu do cieplejszych krajów, ptaki węzłem małżeńskim związane trwają w dalszym ciągu wiernie przy sobie. Wprawdzie istnieją ptaki odlotne, których samce i samice w osobnych stadach adlatują jednakże z wiosną odnajdują się ponownie dawne pary i wspólnie prowadzą żywot.

Najwięcej małżeństw wśród ptaków zawiera się na wiosnę, w wyborze zaś towarzyszkę odgrywają także ważną rolę okoliczności uboczne i względy życiowe. Często decyduje ślepy przypadek, albo jeżeli o jedną narzeczoną ubiega się kilku współzawodników, „prawo silniejszego”. Nawet gdy przewaga ilościowa jest po stronie samic — co u ptaków rzadko zresztą się zdarza — i tak wśród zalotników powstają krwawe walki i spory o upatrzoną dziewczę. Natomiast w małżeństwie nie przychodzi nigdy do sporów ani walk, ponieważ samice od samego początku podporządkowują się woli swego męża i w nim uznają swego nieograniczonego pana. Tak np. kwestyę wyboru miejsca na gniazdo załatwiają wyłącznie „mąż” i nieraz już obserwowano u gołębi lub wróbli, że samiec z głupoty wybrał złe miejsce, a mimo to samiczka nie oponowała wcale, lecz gorliwie zabrała się do jego budowy.

Wierność małżeńska, jako zasadniczą cnotę przysługującą wszystkim w monogamii żyjącym ptakom; samiczki nie dopuszczają się zdrady nigdy, samiec bardzo rzadko i to tylko w nadzwyczajnych wypadkach.

U ptaków istnieją rozwody, niezbyt zresztą częste, a co dziwniejsze, prawie zawsze w takich razach pomysł wychodzi od samiczek. U gołębi najczęściej napotyka się rozwód wtedy gdy dana para złączyła się bez wzajemnej sympatii. To samo w podobnych warunkach obserwować można u wróbli.

KRONIKA.

Kalendarzyk.

Wtorek. Rzym-kat: Bronisława. — Grecko-kat: 21 Ftadeja. — Słow.: Przesława św.

Wschód słońca o godz. 5.19 rano, zachód o godz. 6.43 wieczorem.

Repertuar Teatru Miejskiego:

We wtorek 3 września o 7 wieczorem „Wesoła wdówka” operetka w 3 aktach Lehara.

We środę 4 września o 7 wieczorem po raz pierwszy „Sowizdrzały”, kom w 3 aktach Witolda Bunikiewicza

Teatr świetlny „Apollo”. Dziś Pola Negri w głównej roli w 5-aktowym dramacie: „Nie długo ludzilo mnie szczęście”. 2100

Lwów, 3 września.

Zmiana repertuaru. Skutkiem przeciągającej się niedyspozycji p. Kulogowskiego, ogłoszony poprzednio repertuar operetki musiał ulec zmianom. I tak: dziś, zamiast „Dzwonów z Corneville”, grana będzie „Wesoła wdówka” z Heleną Miłowską i Józefem Solnickim w głównych rolach; we czwartek zamiast „Róży Stambułu” — „Krysią leśniczanką” również z Heleną Miłowską w tytułowej roli; w sobotę zamiast „Niobe”, po raz drugi „Wesoła wdówka” — a w niedzielę zamiast „Róż yStambułu” po raz drugi „Krysią leśniczanką”. Bilety, zakupione na powyższe przedstawienia, z wyjątkiem dzisiejszego, są ważne na odnośne dni, ewentualnie muszą być wymienione najpóźniej we środę do godz. 12 w południe.

Z Teatru Miejskiego. Jutro premiera barwnej i niezwykłej zajmującej komedii renesansowej Witolda Bunikiewicza pt. „Sowizdrzały”. — Rzecz tę wystawia teatr miejski w efektownych ramach dekoracyjno-kostiumowych i z udziałem wybitnych sił naszego zespołu komediowego. Role sowizdrzałów grają pp. Nowacki, Okornicki, Rasiński, Biesiadecki i Zbucki, księcia p. Miłulowicz, księżnę nowoangażowaną na scenę lwowską, p. Helena Hałacińska, w innych zaś rolach wystąpią pp. Dobrzański, Kliszewski, Kowalski, Lichtensteinówna, Ratschka, Rygier, Sienawska, Wiland itd. Reżyserię „Sowizdrzałów” prowadzi p. Nowacki. Interesujący ten utwór grany będzie po raz drugi w piątek, a następnie w poniedziałek. Na sobotę zapowiada repertuar pierwsze przedstawienie dla młodzieży szkolnej; grany będzie „Sarmatyzm” Zabłockiego. W niedzielę popołudniu

zabawny wodewil J. N. Kamińskiego „Dyabeł w zalotach”. W przygotowaniu najnowsza komedia Stefana Krzywoszewskiego „Gluszczy”, w dziale operowym „Goplana” Zeleńskiego.

Osobiste. Dr. Ludwik Mund został wpisany na listę adwokacką z siedzibą we Lwowie.

Zbiiorowa wystawa Vlastimila Hofmanna została otwarta w pałacu sztuki na placu Powystawowym dzisiaj we wtorek dnia 2 września. Na wystawie zgromadzono 30 dzieł znakomitego polskiego malarza, którego płótna posiada każda niemal większa galeria w Europie. Po raz pierwszy urządzona we Lwowie zbiorowa wystawa dzieł Vlastimila Hofmanna daje nam pojąć żywiołowy talent tego znakomitego polskiego artysty.

Przy Towarzystwie Bratniej Pomocy Słuchaczy Politechniki we Lwowie istnieje „Komisja informacyjna”, do której należy się zwracać o informacje, dotyczące warunków wstępowania na tutejszą Politechnikę, oraz warunków utrzymania się we Lwowie Komisja ta zajmie się również urządzeniem kursu geometrii wykreślnej dla absolwentów szkół średnich filologicznych. Adresować należy: Komisja informacyjna Bratniej Pomocy Słuch. Politechniki Lwów, ul. Issakowicza 1. 18 Kurs, o którym wyżej wspomniano, rozpocznie się 20 września.

Pertraktacje z eksc. Twardowskim. Jak nas informują z Wiednia, przed paru dniami Naczelną Komenda Armii prowadziła pertraktacje z byłym ministrem dla Galicji eksc. Twardowskim, których celem było ewentualne objęcie przez eksc. Twardowskiego wybitnego stanowiska administracyjnego w Polsce. Jak słychać, pertraktacje nie donrowszały do pozytywnego rezultatu wobec stanowiska naczelnego komendy armii, która nie była skłonna wypuścić z rąk ingerencyj na życie polityczne obszaru okupowanego, podczas gdy eksc. Twardowski decydował się na objęcie eksponowanego stanowiska w Lublinie tylko na podstawie daleko idących pełnomocnictw politycznych wobec społeczeństwa polskiego.

Nie było polskich wchrzeń na Litwie. Swojego czasu, jak to na tem miejscu notowaliśmy, rozpisywały się niemieckie dzienniki, że na Litwie polscy właściciele ziemscy zorganizowali się w tak zw. partję ludu której małą przewodniczył bar. Ropp, br. Tyszkiewicz i p. Wagner, a której zadaniem ma być strzeżenie interesów polskich na Litwie. Obecnie „Das neue Litauen”, wydawanego w Berlinie, ogłasza w tej sprawie wyjaśnienie bar. Roppa, który powrówszy teraz po długie, nieobecności do kraju, ze zdziwieniem dowiadyuje się o swych „wchrzeń”. Co prawda, z końcem lipca były w Kownie narady polskich właścicieli ziemskich, ale dotyczyły one sprawy zawiązania związku dla gospodarce odbudowy Litwy, a do tego w obradach tych przeważającej liczbie wzięli udział Litwini, właściciele dóbr, litewscy duchowni i zastępcy litewskiej rady krajowej.

Sensacya w dziedzinie odkryć lekarskich. „Az Est” donosi, iż w ostatnim numerze pisma „Public Ledger” wychodzącego w Filadelfii w Ameryce, Tow. chirurgów amerykańskich ogłasza w sprawozdaniu z posiedzenia rocznego prawdziwą sensacyę w dziedzinie odkryć lekarskich. W niezliczonych wypadkach uratowania życia rannym żołnierzom przez zastrzykiwanie im zakonserwowanej krwi ludzkiej. Konserwuje się ją specjalnie w butelkach, które każdy może nosić przy sobie. Zapasy tak zakonserwowanej krwi znajdują się już dziś, jak donosi sir Arbuthof Lane, chirurg angielski, w wszystkich szpitalach w Londynie. Dr. W. J. Mayo, znakomity chirurg z Rochesteru stwierdził w kilkuset wypadkach znakomite skutki zastrzykiwania zakonserwowanej krwi, którą się zbiera na polu bitwy u lekko rannych, a po starannem chemicznem oczyszczeniu konserwuje.

(O) Z warsztatów literackich. Stanisław Wasylewski, którego piękna książka „U księżnej Pani” spotkała się z tak gorącym uznaniem poważnej krytyki, a która w przeciągu kilku miesięcy doczekała się drugiego wydania, kończy stylową komedję z epoki króla Stanisława Augusta, która niebawem ukaże się na scenie.

Śmierć dwojga dzieci w Wiśle. Wczorajszej nocy przed południem przechodnie zauważyli około trzeciego mostu na Wiśle, że dwoje dzieci, bawiących się nad korytem wpadło do wody. Mimo natychmiastowego ratunku, nie zdołano ich wydobyć, ani też na razie nie dowiedziano się o ich nazwisku.

Nowe wylewy rzek. Ostatnie kilkunastodniowe deszcze wyrzuciły znowu bardzo duże szkody. Bardzo wiele górskich rzek i potoków wystąpiło z brzegów i pozalało pola a w Sądecczyźnie straty rolników z powodu wylewów są bardzo duże. Woda uniosła wiele zboża. Pod Nowym Sączem woda przerwała onegdaj ter kolejowy i naprawiano go przez kilka godzin. Wisła i rzeki okoliczne pod Krakowem również podniosły się dość wysoko.

AUSTRO-DAIMLER

SKŁAD FABRYCZNY DLA GALICJI

Kraków, Gertrudy 2. Telefon 3434.

dostarcza 14839

AUTOMOBILE OSOBOWE

CIĘŻAROWE, POŻARNE,

oraz POLNE I LEŚNE

KOLEJKI MOTOROWE.

(—) Z dnia i nocy. Stanisław Filip, zamieszkały przy ul. Króla Leszczyńskiego 30, z zamkniętego mieszkania skradł wczoraj wozbięciu kufra bielizny wartości 1000 koron i gotówkę w kwocie 400 koron. — W tej samej rzeczywistości skradł także z mieszkania Maryi Wiczewskiej matę na bluzkę, wartości 160 k. — Na szkodę zaś właścicielki tej rzeczywistości skradziono z mieszkania bieliznę wartości 200 koron. — Do zamkniętego magazynu futer firmy Stanisław Wroński, przy pl. Mayackim 1. 10 II. p. dostali się złodzieje i po rozbięciu kufra zabrali różne rzeczy, złożone po śp. Maryi Uryć, dozorcej. Czy co skradziono na szkodę firmy na razie niewiadomo. — Z baraku budowy Pełtwi przy ul. Słonecznej, skradziono minionej nocy parę trzewików wartości 100 koron, osiem chlebów i worek cementu. Sprawca kradzieży jest już zamknięty w aresztach policyjnych. Jest nim były robotnik przedsiębiorstwa

(—) W pociągu zdążającym z Krakowa do Lwowa, wczoraj w nocy Tadeuszowi Dziwińskiemu, artyście dram. teatru ludowego, skradziono z walizy bieliznę, garderobę i obuwie wartości 4000 koron.

ATRAKCYA OGROMNA będzie przedstawienie, którego zapowiedź pojawi się niebawem, a które w szeregu nadzwyczajnie efektownych obrazów roztoczy wstrząsający dramat na tle życia rodzin żydowskich.

Zofia Barwińska powróciła i udziela lekcji fortepianu Zybkiewicza 44 II. p. 2187

Rozpoczęcie kursu matury klasycznej i realnej nastąpi dnia 4 września. Zarząd kursu uprasza tych wszystkich, którzy się zapisali i poszczególnych profesorów (przy ul. Asnyka 9, Blacharskiej 8 i 29 Listopada 98) o stawienie się tego dnia do lokalu kursu, ul. Pańska 8, II. p. drzwi 8 o godzinie 3.45. Zarząd przyjmuje jeszcze wpisy uzupełniające od 2—4. 15597

Nowe taczki żelazne w większej ilości, pojemności około 75 l, bardzo silnej konstrukcji do sprzedania z natychmiastową dostawą, posiada Ekspozytura firmy Roessemann i Kühnemann Wiedeń I Graben 29 a. 15604

Głosy publiczności.

ODPOWIEDZ DROBNYCH KUPCÓW NA ZARZUTY PP. RADNYCH W SPRAWIE DETAILICZNEJ SPRZEDAŻY OWOCÓW.

Lwów, 3 września.

Na ostatniem posiedzeniu tymczasowej Rady miejskiej jeden z pp. radnych oświadczył, że 100% (??) kupców są paskarzami (!!!). Podpisane Towarzystwo jako organizacja drobnych kupców bez różnicy wyznania czuje się zniewolone w sprawie powyższej w obronie niesłusznie spotwarzanego kupiectwa głos zabrać.

Przedewszystkiem odpiera podpisane Towarzystwo z największem oburzeniem zupełnie gołosłowne nieuzasadnione i co najmniej lekkomyślne twierdzenie, jakoby wszyscy kupcy (100%??) byli paskarzami!! — Główne zarzuty padły na kupców, sprzedających owoce w powyższej sprawie przedstawiamy, że owoce w handlach sprzedawane dzielą się na owoce krajowe i sprowadzone. — Na owoce krajowe ustanowiło c. k. namiestnictwo ceny tak niskie, że żaden z pp. producentów owoce po powyższych cenach bezwarunkowo sprzedawać nie chce! Panowie producenci żądają od kupców od 3 do 6 a nawet i 8 koron za 1 kg. owoców!! gdy natomiast ustanowiona taryfa wynosi od 70 hal na 1 korony od 1 kg. Pp. producenci wprost wysmiewają się z cen taryfowych i oświadczają, że ceny powyższe nie pokrywają nawet własn. kosztów produkcji; zamiast sprzedawać owoce po cenach taryfowych wolą użyć je jako pokarm dla świń! — Są to fakta, które przeświadczeni władze i szanowna publiczność w każdej chwili sprawdzić mogą!

Wobec tego postanowilo podpisane Towarzystwo

stwo aż do czasu uregulowania i umożliwienia sprzedaży owoców krajowych po cenach taryfowych zupełnie zamiechać sprzedaż tych owoców, ażeby zrzucić z siebie niesłuszne miano paskarzy!! Co do owoców, sprowadzonych, które odtąd jedynie będą w obrocie handlowym, wręczyła deputacja kupców władzy miejsk. umotywowany memoriał z przedstawieniem, że kupcy żądają jedynie obywatelskiego zysku 20% netto lub 40%-wego brutto, zaznaczając, że zysk taki ze względu na ulegające zepsuciu owoce, na wysokie koszty przewózki i opakowania jest **bardzo minimalny!** Co do obowiązujących cen taryfowych zaznacza podpisane Towarzystwo, że ceny te zostały przez władze ustanowione bez wysłuchania opinii przedstawicieli drobnych kupców; ceny te są przeważnie o 50 do 100 niższe od rzeczywistych cen taryfowych, ustanawianych przez pp. producentów! Zamiast skierować słuszne żale pod adresem właściwych winowajców, t. j. pp. producentów, przeświadczeni władze, prasa i mylnie informowani pp. radni, niesłusznie winują Bogu ducha winnych drobnych kupców! — W memoriale żądali drobni kupcy, ażeby w przyszłości przy ustanawianiu cen taryfowych uwzględniona została także i opinia drobnych kupców, co dotychczas nie miało miejsca.

W interesie publicznym byłoby również pożądanem, ażeby świetne władze otoczyły pp. producentów większą kontrolą niż dotychczas.

Tem samem odpierymy jak najkategoryczniej niesłuszny zarzut, jakoby 100% kupców było paskarzami.

Za Towarzystwo „Wzajemnej Pomocy“ gal. kupców towarów korzennych i mieszanych w Lwowie. 2179

Schaje Leib Katz, przewodniczący.

NAUKA

SZKOŁA RYSUNKU I MALARSTWA dla dzieci i młodzieży artystycznej, Wandy Żygulskiej przyjmuje wpisy na kurs starszy i młodszy (żywa i martwa natura, ilustrowanie bajek, ornament, wycinanki) od 3—5 ul. Dąbrowskiego 1. 12. I. p. 2016

C. k. konc. szkoła języków

Ecole Reforme

(dyr. Fr. Konrad)

ul. Pańska 1. 14.

rozpoczyna IX. r. szkolny z d. 2. września i przyjmuje wpisy na następujące przedmioty:

- kurs początkujący, niższe i wyższe języka angielsk., franc., niem. i wioś.
- kurs literatury francus. i niem.
- kurs łaciny do matury i dla farmaceutek;
- kurs stenogr. pol. i niem.
- kurs pisania na maszynie systemem dziesięciopalcowym.

Wpisy od g. 11—1 i od 4—7. 1555 a

34 Batorego Ecole Francaise przyjmuje wpisy na kurs wszystkich języków nowożytnych, pod kierunkiem rodzimych sił fachowych również kursy stenogr. pols. i niem. 2089

WPISY do szkoły 4-klasowej i szkółki Prebrowskiej, Heleny Makowieckiej, ul. Na Bajkach 27, od 5. września, między 11 a 1 rano i po południu od 4 do 5. 1711

MATURA gimnazjalna!

Zgłoszenia na znany kurs roczny codziennie, Pułaskiego 14. 9711

KURS do matury gimnazjalnej pod kierunkiem fachowych i doświadczonej siły profesorskiej. Wpisy: Unii Lubelskiej 17. Od 5—6. 2208

KURSA kaligrafii, jakoteż stenografii niemieckiej, ortografii, gramatyki, konwersacji i korespondencji handlowej rozpoczynają się 3. września. Liczba uczniów ograniczona. Wpisy codziennie od 3 do 4 w kancelaryjnej szkole S. Nussdorfa, Jagiellońska 11 a. 1793

POSADY

SZOFER egzaminowany poszukuje posady. Zgłoszenia Trepka B. ul. Gródecka 18. parter drzwi 8. 2162

MAGISTER (ra) farmacji znajduje zaraz umieszczenie w aptece dr. Francosa w Tarnopolu. Uprasza się o podanie warunków. 15387

POSZUKUJE rutynowanych sił do nauki angielskiego, francuskiego niemieckiego oraz stenografii polskiej i niemieckiej. Oferty tylko listowne do dyrekcji „Ecole Reforme“ ul. Pańska 1. 14. 1558

PRACOWNIA fortepianów przyjmie pannę lub ucznia do praktyki. Hanak, Pańska 1. 21.

AKADEMICZKA poszukuje lekcyj gimnazjalnej. Zgłoszenia „Akademicka“ Administracyi. 2143

UCZEŃ 1—2 gmnaz. z bogatego domu izrael. znajdzie umieszczenie u prof. gim. Kochanowskiego. 1. 26. III. p. drzwi 8. 3194

POTRZEBNA zaraz dochoząca lub służąca do dwójga osób, także potrzebna dozorczyni bezdzietna — płaca 80 K. Św. Zofii 27 I. p. drzwi 6. 2193

UCZNIĄ do handlu porcelany poszukuje Firma Artur Bartosz Lwów, Róg Kopernika. 2170

KUCHARZ wolny od wojska poszukuje posady. Zgłoszenia: Borysław. Dolny Petok Baraki Premier, P. Zeman. 2171

STAŁA PANNA sierot. poszukuje posady na wesele do starszej pani; za mię się też gospodarstwem, umie szw. „Szlachetna“ Post-restauracja Jezzierna. 2160

DANNA po maturze gimnazjalnej poszukuje lekcyj. Łaskawe zgłoszenia pod „Sunienna“ do administracyi Gazyety Wieczornej. 2172

MAGISTRA farm. Katolika poszukuje Apteka Bojarzkiego w Kamionce Strumił. Dobre warunki. 2174

MAGISTER starszy w zawodzie i wieku poszukuje zastępstwa. Lwów, Leszczyńskiego 6. Nowicki. 2189

OLOWYCH, Szofera, Rymparza, Gumienego, Kowala, Stelmacha, Ogrodnika, Kucha poszukuje Treter Mikołaja 20. Lwów. 2184

MAGISTER (tra) lub asystant (tka) farmacji do apteki blisko Lwowa poszukiwany. Blizsza wiadomość u adwokata Dra Schipperera Lwów ul. Podlewskiego 8 2189

POSZUKUJĘ NIEMKI, którzy przychodzi do domu dla konwersacji z dwójgiem dziećmi (2 i 5 lat). Blizsze informacje codziennie między 1—3 popoł. ul. Listopada 65. (Wi la). 2043

SKRZYPEK kursu koncertowego udziela lekcyj gry skrzypiec w przystępnych warunkach. Zgł. do Admin. pod „Skrzypek“. 2038

STOLARZE znajdują korzystne zajęcia w parowej fabryce stolarskiej Braci Wczelak. We Lwowie. UL Lyczakowska 27. 1551

ROLNIK, dublańczyk, lat 50, energiczny, z długoletnią praktyką — wolny od wojska, szuka posady zarządcy folwarku, najchętniej blisko Lwowa od 1. stycznia 1919 ewentualnie wcześniej. ogłoszenia do Zarządu folwarku Prusy podtła loco. 2178

Poszukuje się zaraz zarządcy do biura z fachowem wykształceniem, samostnego bez rodziny z całym utrzymaniem r. Zgłoszenia z odpisem świadectw z podaniem warunków należy nadsyłać do Administracyi pod adresem „B.B.“ Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi. 15619

Starszego praktykanta do biura i na kolej poszukuje biuro spedycyjne. Pisemne zgłoszenia z podaniem dotychczasowego zajęcia i żądanego wyn. groduzenia do biura anonsów Brückla Kościuski 2 pod literą J. L. 2164

KUPNO-SPRZEDAŻ

Zwyły magiel w dobrym stanie do sprzedania zaraz. Wiadomość u dozorcej plac Goluuchowskich 1. 9. 2212

SPRZEDAM Krvmski żakiet krótki za 1.200 K. Wincen-tego Pola 1. Drzwi 4. Oglądać od godz. 11—1. 219

OBRAZ OLEJNY kopia Des-reggera — bogate tony — 107x143 sprzedam ul. Bema 1. 23 I. p. od godz. 4—5. 2206

FUTRO podróżne (azopy) prawie nowe do sprzedania. Wiadomość pod „Futro“ do Administrt. 2205

DOM z ogrodem białą kryty 4 ubikacje na Sy-gniówce Nr. 101. naprzeciw szkoły Straży Skarbowej do sprzedania — gotówka 14.000 kor. Wiadomość na miejscu. 2103

MEBLE knuje w każdym stanie. Gruber Sołteskiego 28. Zgłoszenia: Korespondentka. 2127

OTOR elektryczny 3 P. W.A.S. zaraz do sprzedania. Lwów, Polna 56 2125

LIBERYE dla służby i gajowych, używane kupi Zarząd dóbr. Oferty pisemne z podaniem ceny poda Towarzystwo náfotowe Lwów, Janowska 4. 2180

WSZELKICH towarów i surowców źródła zakupna wyszuka Schopper, Kopernika 12. Zgłoszenia pisemne. 218

FUTRO NOWE, miastowe do sprzedania w sklepie p. Kędzierskiego róg Chorążczyzny 1. 11. 2154

KUPIĘ kamienicę nową solidną. Oferty z podaniem ceny, przychodów i rozchodów i adresu pod Kamienica. Administracya „Gazety Wieczornej“. 2050

DARE używanych lecz do-brych bucików do sznurowania ofiaruję za wyszukanie mi w porządnej i czystej kamienicy mieszkania 4. do 5. pokoi przedpokój, kuchnia, łazienka, elektryka, gaz. Zgłoszenia proszę do administracyi pod „Dr. S.“ 2168

DO SPRZEDANIA 3/4 m. grubej ciemnej materii. Wiadomość Lyczakowska 36. 4 drzwi między 2—4. 2192

FUTRO — kurtka męska do sprzedania rano. Sapiehy 47 I. p. drzwi 4. 2188

FORTEPIAN Schweighofera do sprzedania Zybkiewicza 4. II. drzwi 5. 2186

DIANINO, strzelbę, szfy kupię Treter, Mikołaja 1. 20. 2185

BIAŁY LIS polarny na 850 K. do sprzedania. Kraszewskiego 9. parter podwórze id 4—5. 2191

KUPIĘ książkę Kowerskiej p. t. „Na służbie“ w dobrym stanie Zgłoszenie do administracyi pod „Kupię“. 2190

FORTEPIAN, pianino, kredens, biurko, łóżko i inne rzeczy kupię zaraz. Hanak Pańska 21. 2140

APTEKĘ kupię ewentualnie w Warszawie. Zgłoszenia do R. H. do administracyi Wieczornej. 2188

WANNY, balie, baniaki, wiadra i naczyinia kuchenne Lwów, Akademicka 21 w sklepie. 2137

PORTRETY z najmniejszej fotografii ciemne i w kolorach art. pięknie wykonuje Sykatuska 9. I. piętro. 3134

KUPIĘ wille z ogrodem w okolicy Listopada i Stryjskiej dla własnego użytku. Wymagany gaz, elektryka, łazienki. — Zgłoszenie „Miot“, Wieczorna. 2124

KUPUJEMY każdą ilość jabłek i gruszek do przerobu marmolady. Zgłoszenie do fabryki cukrów i marmolady. Panińska 23. 2122

KUPIĘ kamienicę nową solidną. Oferty z podaniem ceny, przychodów i rozchodów i adresu pod Kamienica. Administracya „Gazety Wieczornej“. 2117

NADESZŁY ładne antyki. Hala aukcyjna Akademicka 3. 2059

MIESZKANIA

3 POKOI z kuchnią poszukuje Treter Mikołaja 1. 20. 2183

100 MEMPHIS, 10 paczek Herzegowina, 10 Cuba dam za wynalezienie pomieszkania 2lub 1 pokoju i kuchnia. Pożądana kuchienka gazowa. Zgłoszenia do Administracyi pod Z. W. 2168

MIESZKANIE o 4—5 pokojach z komfortem do wynajęcia, stosowne dla biura. Zgłoszenia z podaniem adresu „Śródmieście“ do Administracyi. 2177

POSZUKUJĘ pokoju umieszczonego z osobnym wchodem ewentualnie z utrzymaniem Listy pod A. B. C. Biuro Dzienników Buchstaba Karola Ludwika. 2158

DAM dwie paczki tytoniu oraz 2 kg. cukru za wyszukanie 2—3 pokoi (ewent. umieszczonego) z kuchnią od 1. października. Elektryka gazwymagane. Jeżeli możliwe w okolicy parku Kilińskiego. Zgłoszenia: Dr. Goldstaub, ulica Zybkiewicza 51. 2146

KOBIETA

w obronie własnej czci

najwspanialsza dotychczas
tragedya

MIAŁ MAY

wyświetlaną będzie od środy 4.
do poniedziałku 9 września.

ROZMAITE

Siny kamień

Bajce do pszenicy

poleca
JAN SUDHOFF

Magazyn farb

Lwów, Akademicka 8.

Krem do golenia

w najlepszym gatunku, do użycia bez wody. Duży stoik K. 6.—

Mydło do golenia

prawdziwe, w najlep. gatunku 1 sztuka K. 3.—, 1 kg. K. 32.—
Kzesyłka za pobraniem przez firmę: „M. Jünker. Export-Unternehmung, Zagreb 109, Petrinjska 3/III. Kroatien“. 15811

KTÓ A ROBIETA

Wtoda jesz z przystojną, samotnioną nie ogata — z rozmaitych powodów, z mężem już wyjść nie może, lub z mężem swoim z niezależnych od niej przyczyn, — się rozżeszta a chciałaby żyć chęć może nawet sromnie ale uczciwie i byt swój oraz przyszłość na starość zabezpieczyć raczy zgłoszenie swe przestać w liście do administracji tej gazety pod „Spokojna przyszłość“. — Zauważam, że sprawę traktują poważnie (na zbytekowe tego rodzaju ogłoszenia, pieniędzy nie mam) a więc o takiej same traktowanie proszę. — Za dyskretyjność ręczę. — na anonimowy i postę restante, nie odpowiadam. — O znużenie traktować. 2199

NOŻYKI

DO GILLETEK

ostrzy precyzyjnie znany specjalista Maks Pillitzer. Zbiad fryzjerski ulica Skarbowska 4. 2213

GALICYJSKI AKCYJNY BANK KUPIECKI

Lwów, ul. Halicka 19 (dom własny)

przyjmuje wkładki oszczędności na nowe książeczki z oprocentowaniem

4¹/₄ 0 od sta

i wkładki na rachunek bieżący z oprocentowaniem

3³/₄ 0 od sta

Bank wypłaca z wkładek oszczędności 2000 K tygodniowo, zaś z rachunku bieżącego 20.000 koron dziennie

bez wypowiedzenia.

Podatek rentowy wraz z dodatkiem wojennym opłaca Bank z własnych funduszy. 14903

TOW. MOTOR. UPR. ROLI

Spółka z ogr. por.

1999

we Lwowie, Kopernika 5

obejmuje **REPARACJE PŁUGÓW MOTOROWYCH** wszystkich systemów na miejscu i w warsztatach, dostarcza **CZĘŚCI SKŁADOWE** oraz **BEZCYNNE, OLIWE I SMARY.**

PRZECIWIW POCENIU

I odparzaniu nóg działa niezawodnie

RAFAŁA SUDORYNA

we formie proszku i płynu w cenie po K 1.50

WYRÓB I SKŁAD

APTEKA M. EITTINGERA WE LWOWIE

PRZY PLACU GOŁUCHOWSKICH. 15233

XVIII.

Walne Zgromadzenie

Członków Krajow. Związku Przemysłowego

odbędzie się

w sobotę dnia 7. września b. r. o g. 4-tej popołudniu w lokalu Krajowego Związku Przemysłowego przy ul. Chorażczyzny 1. 6.

Z NASTĘPUJĄCYM PORZĄDKIEM DZIENNYM:

1. Sprawozdanie dyrekcyi z czynności i zamknięcia rachunkowego za rok 1917.
2. Sprawozdanie komisji rewizyjnej z rewizji bilansu.
3. Wniosek Rady Nadzorczej w sprawie rozdziału czystego zysku.
4. Wybór komisji rewizyjnej. 15081
5. Wnioski i interpelacje.

Sekretars:

Dr. Szpor m. p.

Prezes Rady Nadzorczej:

Mycielski m. p.

Lokal Kawiarni Kryształowej w pasażu Mikolascha wraz z urządzeniem od 1 stycznia 1919 do wynajęcia. — Reflektanci zechcą się zgłosić do Zarządu Pasażu w biurach drogueryi p. Mikolasza na I. piętrze. 15609

Aspirantka farmacy!

początkująca poszukuje posady w apte e z utrzymaniem. Wiadomość Dr. Bronisław Zangen Rzeszów. 215.

Z dniem 5 września zostaje otwarty

SKŁAD WINOGRON

w sprzedaży hurtownej i detalicznej. Rynek 1. 4. Engrosiści poszukiwan. 2193

ORION

pasta do obuwia

Sensacyjny artykuł masowy, zawsze sposobny do użycia Sproszkowany, w drobnej sprzedaży, pudełko 50 hal.

Odbiorców en gros i zastępców poszukuje się. Chemiczny przemysł „Reforma“, Ludwig Zaitschek, Wien VII, Mariahilferstrasse 76. 15605

STAMPILIE TABLICE NUMERATORY

Toporki Numeratki leśne

wykonane najtaniej 1534

IZAK GOLDGEIER

RYTOWNIK — Lwów, Sykstuska 17

Towarz. budowy kolei i dróg

poszukuje osoby, utrzymującej dobre stosunki z galicyjskimi władzami celem pośredniczenia w budowie kolei, gościńców i dróg wodnych (Odbudowa). Za pośrednictwo wysokie honorarium. Oferty pod „W. C. 8023“ do firmy Rudolf Mosse, Wien I., Seilerstätte 2. 15520

Gimnazjum realne i szkoła ludowa

im. H. JORDANA

rozpoczyna rok szkolny 3września. 15313

KSIĄŻKI SZKOLNE

w największym wyborze po cenach najniższych poleca

Jakób Hölzel

Księgarnia. Lwów, Rynek 29 w bramie Andrieli-g. 2159

FOTOGRAFIE do lety-macy! pięknie wykonane wyonuje się na oczekaniu. Sykstuska 9, I piętro. 2133

WPISY do szkoły gry na fortepianie drowej Antoniny Ga usińskiej b. uczeni-cy prof. Leszczyckiego i pianistki z dyplomem państwowym odbywają się codziennie od godziny 12-tej przy ul. Wronowskich 1. 9. I. p. 1953

STAMPILIE KAUCZUKOWE

TABLICE i grawirowane

wykonuje najtaniej 14124

D. WEISS, RYTOWNIK LWÓW, SYKSTUSKA 13

Potrzebny egzaminowany maszynista

do fabryki dachówek i cegieł od 1 paźdz. — Fabryka ta jest urządzona według najnowszych wymogów techniki, sztuczne suszenie do suszenia dachówki i cegły, pierwszeństwo mają ci, którzy w takich fabrykach byli zatrudnieni. 15536

POSZUKIWANY PALACZ KOTŁOWY EGZAMINOWANY. — Zgłoszenia pod C. M. T. do Administracji „Gazety Wieczornej“.

MILION KORON

przypada na

X. C. K. AUSTYACKĄ LOTERYĘ KLASOWĄ Na 140.000 losów lub 700.000, 300.000, 200.000, 100.000 i t. d. wygrywa 70.000 losów.

Ciągnięcie IV. kl. 10. i 12. września 1918 r. Cena losów: 1/1 160 K, 1/2 80 K, 1/4 40 K, 1/8 20 K, Zamówienia kartą koresp. uskutecznią się jak długo zapas starczy

Dom bankowy i kantor c. k. austr. loteryi klasowej **Leopolda Brandstädtera i S-ki** Kraków, ulica Karłowicza 1. 10. 15454